

Hiiumaa sadamate ja lautrikohtade ülevaade

KURESSAARE MEREPÄEVAD
31.07.2009

KATI KUKK

Kellele? Milleks?

Töö tellija: MTÜ Hiiukala

Töö teostaja: OÜ Navigare

NAVIGARE

Taust: Euroopa kalandusfondi
2007-2013 rakenduskava meede 4.1
“Kalanduspiirkondade säästev areng”
(EV põllumajandusministri
24.04.2008 määrus nr 38)

Netiaadress:

www.hiiukala.org > materjalid

<http://www.hiiukala.org/index.php?idc=1021007100010001000>

Põhiülesandeks

Luua andmekogu,
mis üldiste näitajate taustal võimaldaks iseloomustada
iga sadamakohta ka eraldi.

Mõistetest

Ülevaade hõlmab 31 sadama ja 36 lautrikoha andmeid.

Sadamana on käsitletud ka erinevatele omanikele kuuluvaid iseseisvaid sadamaosi (Suursadamas 2, Salinõmme sadamas 4, Orjaku sadamas 3, Sõru sadamas 2 sadamaosa).

Lautritena on käsitletud randumiskohti paatidele, kus neid on võimalik kinnitada ja vajadusel kuivale tõmmata (jätab võimaluse erinevaks tõlgendamiseks).

Laidudel paiknevaid lautrikohti ei ole hõlmatud.

Lossimiskoht – koht, kus toimub lossimine (sadam, reid, lauter).

Andmete kogumine

- Sadamate ja lautrikohtade loetelu - MTÜ Hiiukala seminaridel osalenud sadamate ja kalapüügiga seotud inimeste abil
- Täpsustused planeeringute ja üldandmete osas - omavalitsuste töötajate abil
- Tegu oli andmete kogumise, mitte arvamusküsitlusega
- Vastajad sadamates – omanikud (42%) või valdajad (58%)
- Vastajad lautrikohtade kohta – omanikud (34%), kasutajad (56%), muud (9%)
- 2 sadama ja 3 lautrikohta kohta ei soovitud andmeid esitada
- Infoallikaks ka internet ning vaatlused kohapeal

Küsimustik

- Küsimused osaliselt kirjas lähteülesandes
- Koostamisel tuli arvestada väga erinevate oludega erinevates sadamates ja lautrikohtades
- Küsimustik ei saanud olla väga pikk – 2 lk lautrikohtade ja 4 lk sadamate kohta
- Küsimustikus oli 4 andmeplokki:
  - 1) kontaktid ja üldandmed;
  - 2) navigatsioonilised andmed ja juurdepääs;
  - 3) tingimused ja teenused;
  - 4) probleemid ja tulevikukavad

Andmete esitamine

- Andmed esitatud piirkonniti, omavalitsuste kaupa
- Kontaktandmed ja info asukoha, omandivormi ja valdaja kohta esitatud koondtabelina
- Sadamate andmebaasis - iga sadama kohta skeem, üldandmed, navigatsiooni ja juurdepääsu andmed, tingimused ja teenused ning fotod
- Lautrite info on ülevaatlikkuse huvides ühes tabelis
- Nii sadamate kui lautrikohtade peatüki lõpus on hetkeseisu kokkuvõttev osa

Võrdlusbaas

- „Kalandusega seotud sadamate olukord ja investeringuvajadus” (PM poolt tellitud ja OÜ United Partners poolt läbi viidud, avaldatud 2006. aastal)
- Väinamere regiooni jätkusuutliku kalanduse arengukava 2007-2013 ja selle lisa 3 „Kalasadamad ja lossimiskohad Väinameres” (EMA, MTÜ Saarte Kogu, avaldatud 2007. aastal)

Hiiumaa sadamate paiknemine

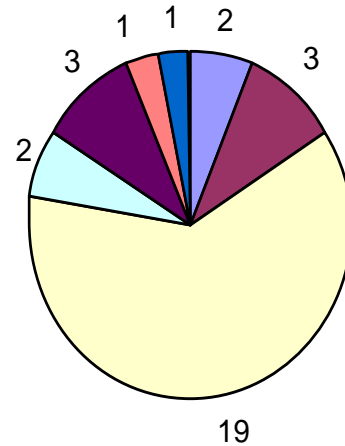

1. MTÜ Hiiumaa Vetelpääste Kärkla sadam
2. Kärkla svertpaadisadam
3. Roograhu sadam
4. Hiessaare sadam
5. Suursadam
6. Suursadam - Kalakai
7. Värssu paadisadam
8. Vahtrepa sadam
9. Heltermaa sadam
10. Sarve sadam
11. Salinõmme - Kaitseala sadam
12. Salinõmme - Kalurite kai
13. Salinõmme - Tulundusühistu sadam
14. Salinõmme - Paadiühistu sadam
15. Kassari kalasadam
16. Kassariotsa paadisadam
17. Männiku sadam
18. Orjaku sadam
19. Furtsellaaria kai
20. Tuletorni kai
21. Kata talu paadisadam
22. Paadi kinnistu paadisadam
23. Puulaiu sadam
24. Laidu sadam
25. Tärkma sadam
26. Sõru sadam - Parvlaevasadam
27. Sõru sadam - Merekeskus
28. Haldi sadam
29. Kalana sadam
30. Kõrgessaare sadam
31. Lehtma sadam

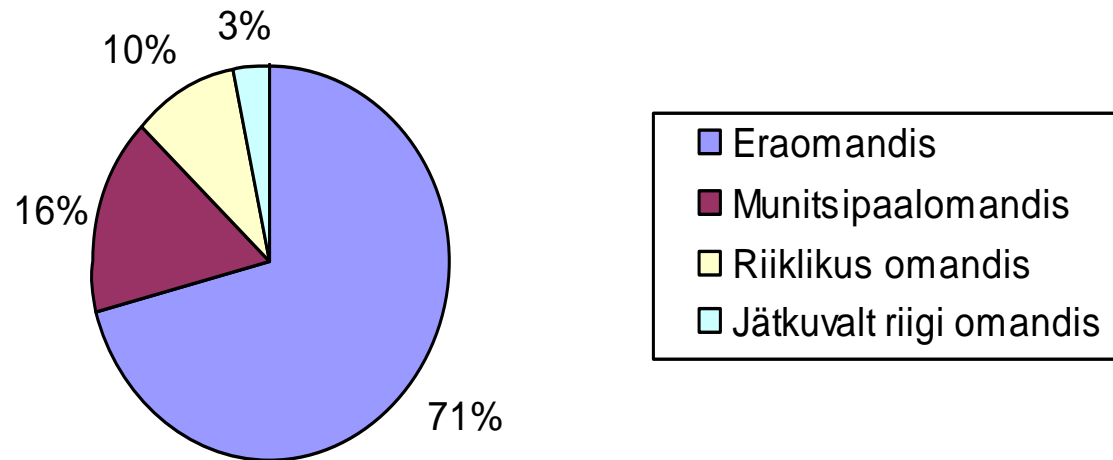
X-GIS. Maa-amet. Kõik õigused kaitstud.

Sadamate peamised tegevusvaldkonnad

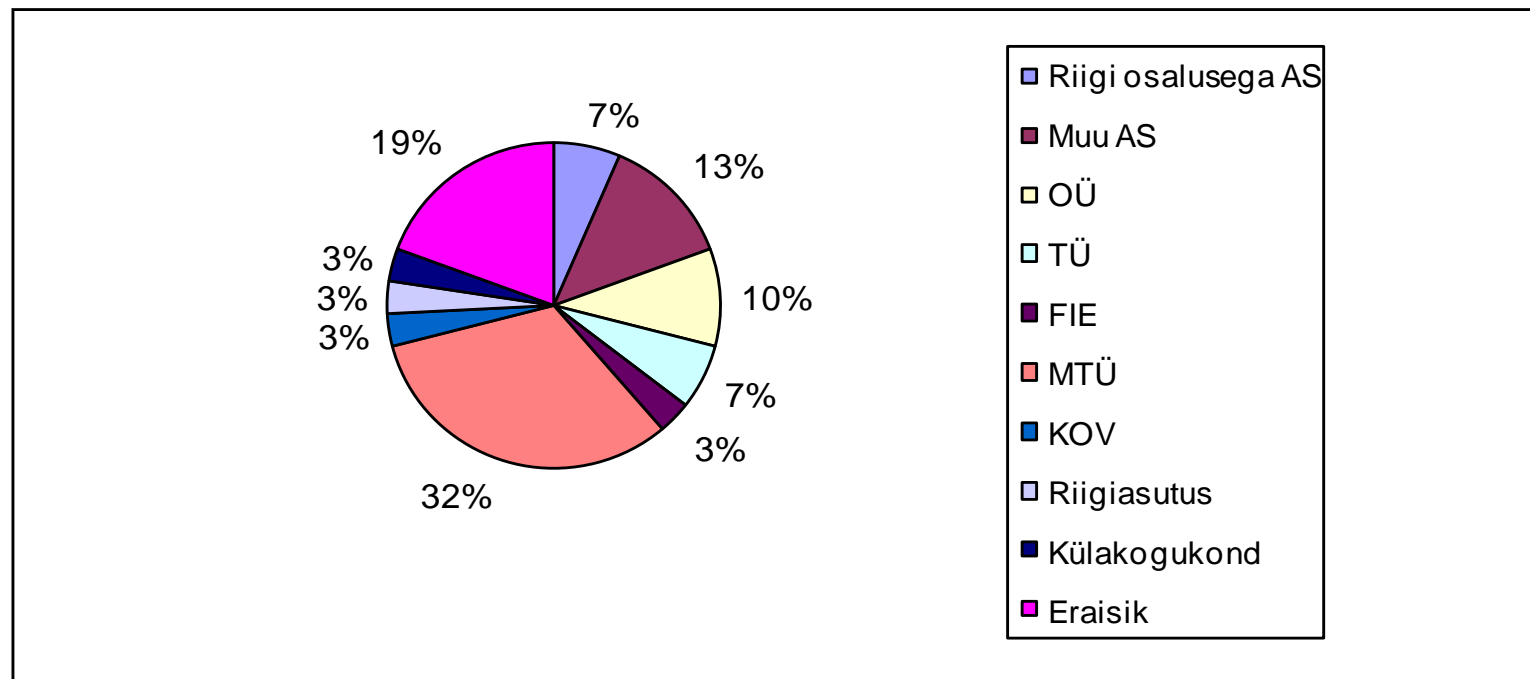

- Parvlaevasadamad
- Kalalaevu teenindavad sadamad
- Kohalikud kala- ja paadisadamad
- Külalissadama nõuetele vastavad sadamad
- Erakasutuses sadamad
- Kaitseala sadam
- Ehitamisel sadam

Sadamate jaotumine omandivormi järgi

Sadamate jaotumine valdajate järgi

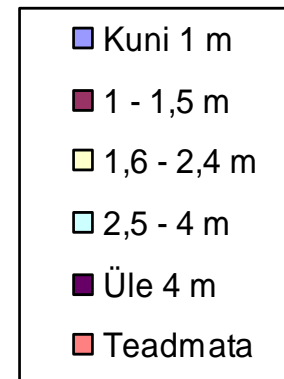
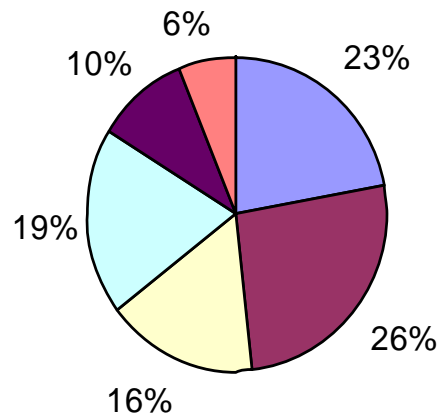

Seadustamine

- Sadamaregistrisse kantud 3 sadamat: Heltermaa, Lehtma ja Sõru (NB! Erinevad omanikud)
- Määratud akvatooriumiga 3 sadamat: Kõrgessaare, Orjaku ja Suursadam (NB! Erinevad omanikud)
- Registreerimata sadamaid 21 + iseseisvad sadamaosad
- Detailplaneeringud olemas 12 sadama kohta, algatatud 2 kohta

Maksimaalne süvis sadamas

Juurdepääs

- **Maksimaalne süvis faarvaatris**
- **Sadama kaitstus tuulte ja lainetuse eest**
(hinnati heaks 17 sadama puhul e 55%)
- **Faarvaatri tähistus** puudub hetkel 11 sadamas
(1/3), 8 sadamas tähistus mittestandardne
- **Üldkasutatavate teedelt** pääseb otse 19-sse
sadamasse (61%)
- **Juurdepääsuteid** hinnati heaks 20 sadama puhul
(65% vastajatest)

Ehitised

- **Sadama kasutuselevõtu aeg** (16.saj - 10; 17-8saj -3; praegusel kujul - peale II MS lõppu)
- **Olulisemate ehitiste rajamise aeg** (1945-1970 – 13; 1970-1992 -16; al 1993 -2 uut)
- **Olulised investeeringud sadamaehitistesse**
- **Kaide üldpikkus, kaikohtade arv**
- **Kaide konstruktsioon** (terasvaiad ja betoon; kividega täidetud kärekastid, puitkaid, muud)

Tingimused I

- **Ruumid sadama töötaja(te)le** (on olemas ja kasutusel – 10; puhke- ja/või olmeruumid -12; puuduvad -9)
- **Kala vastuvõtt** – käsitsi paadist kaile 77% e üle 3/4 Hiiumaa sadamatest

Tingimused II

- **Kala jahutamise, külmutamise, hoidmise ja töötlemise võimalused** Hiiumaa sadamates kohapeal puuduvad, va Suursadam (OÜ Berkam)
- **Kala müügi võimalused** puuduvad 16 sadamas (52% sadamatest).
- **Hooned või ruumid kalapüügivarustusele** on olemas 13 sadamas (45%)
- **Remondi- ja paadiehitustöökojad** (4 sadamas)
- **Veeskamisvõimalused** (24 sadamas e 77%)

Tingimused III

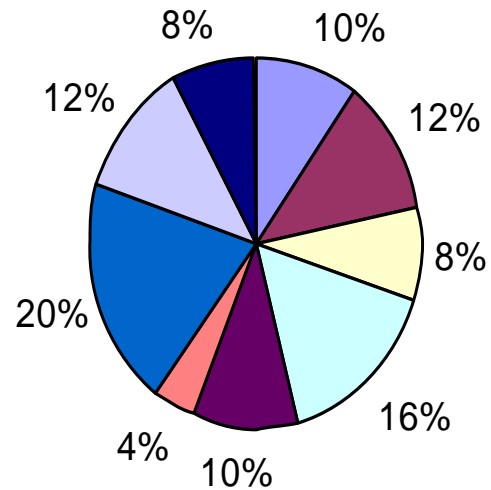
- **Talvel saab aluseid hoida** sisetingimustes 6 sadamas, kail- 13
- **Elektrivarustus** on olemas 27 sadamas, sj on kaldavool olemas 12 sadamas
- **Joogivesi** on olemas 19 sadamas (61%),
- **Valgustatud** on 17 sadamat (55%).
- **Reostustõrje vahendid** - olemas 6 sadamas
- **Tankimise** võimalused - tanklad puuduvad, kasutatakse tankurauto tellimist, kanistreid.

Tingimused IV

- **Sidepidamiseks** on mobiillevi kõigis sadamates
- **Valve** - aastaringselt 4 sadamas, hooajal päevane 4, lukus värav – 7; puudub 11 sadamas (35%)
- **Sadama kasutamine** erinevatel aastaaegadel (5 sadamas ka talvel)
- Tingimused kohalikele elanikele (3/4 sadamatest)
- Tingimused mereturistidele - 12 sadamas (39%)
- Tingimused maadpidi liikuvate turistidele (52%)

Kitsaskohad sadamates

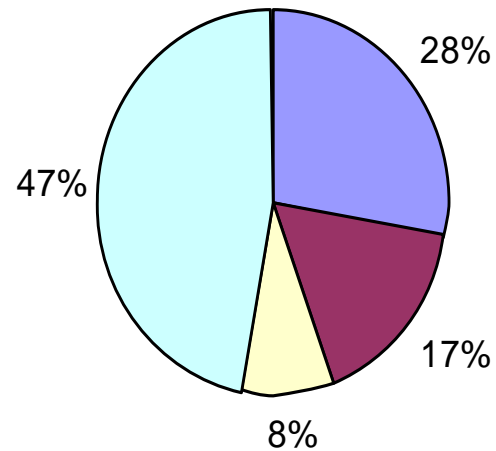
- Looduslikud tegurid
- Kala vähesus
- Raha vähesus
- Ehitiste lagunemine
- Hoonete, ruumide puudumine
- Tööde korraldamine
- Vähene sügavus
- Infra puudumine
- Muud

Tulevik vastuste põhjal (27 sadamat)

- Samasugune sadam (21%)
- Plaanis korrastada, laiendada (17%)
- Nimetatud ehitisi (17%)
- Sadam on meeldivaks paigaks (13%)
- Oluliselt suurem rõhk harrastusalustele, mereturistidele (6%)
- Laiendada teenuseid (17%)
- Hea maine (3%)
- Sadamas olulised muudatused (6%)

Lautrikohad omandivormi alusel

Riigiomandis

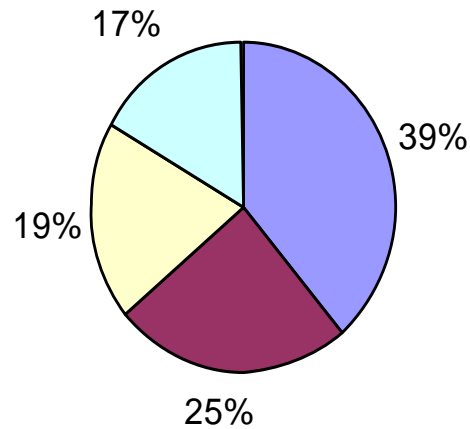
Jätakuvalt riigi omandis (JRO)

Munitsipaalomandis

Eraomandis

Lautrikohtade jaotumine kasutusliigi järgi

- Avalik kasutus
- Avalik kasutus kokkuleppel
- Erakasutus
- Muu kasutus

Tingimused lautrikohtades

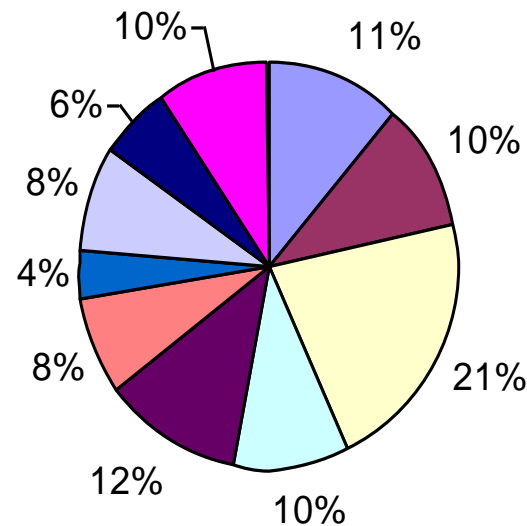

- **Kasutajaid** - keskmiselt 3 paati (suhteliselt rohkem – 6 lautrikoahas)
- **Juurdepääs** avaliku kasutusega teelt 12 lautrikoaha juurde, erateede kaudu pääseb 24 lautrikoaha juurde.
- **Paadi vetteviimise tingimused** - otse kaldalt, abiks kätejõud, paadikärud, mõnikord traktorid. 2 slipikohta, 1 vints, 1 laudtee. Veetaseme kõikumine
- **Sisse- ja väljasõit lautrikohtadesse** ei ole üldjuhul tähistatud
- **Elektri- ja veevarustus** puudub 4/5 lautrikoahas

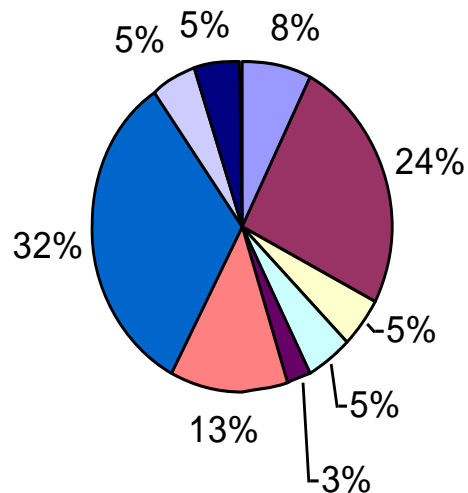
- **Ehitisi** on ligikaudu 1/3 lautrikohtades.
- **Seadmed, masinad, mehhanismid** vmt puuduvad 30 lautrikohtas (83%) ja seal, kus need on olemas, on tegemist traktori ja vintsiga.
- **Viimatitehtud olulisemaid investeeringuid** (8 lautrikohtaga seoses, suurem osa neist kauem kui 5 aastat tagasi).

Probleemid lautrikohtade kasutamisel

- Looduslikud tegurid
- Kala vähesus
- Raha vähesus
- Kasutajate vähesus
- Ühishuvi puudumine
- Bürokratia ja maksud
- Ehituslikud tegurid
- Vähene sügavus
- Halb juurdepääsutee
- Muud

Lautrikohtade tulevik – vastuste põhjal

- Lautrikohta taastamine
- Lautrikohta laiendamine
- Uue hoone ehitamine
- Juurdepääsutee korrastamine
- Turustamisvõimaluste leidmine
- Puhkuse jmt võimaluste laiendamine
- Jääb samasuguseks
- Lautrikoht kaob
- Ei ole mõelnud

Kokkuvõtteks

Kõigil sadamatel on olemas potentsiaal edasiliikumiseks ning selle käivitajaks on nende inimeste oskused, teadmised, jõud ja tahtmine, kes sadamaga on otseselt seotud.

Kas potentsiaalne investeringuvajadus muutub reaalseks investeringuks?

Täna tähelepanu eest!

KATI KUKK
kati@navigare.ee